

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Г. ГАНЗБУРГ

ВАША ДИТИНА І МУЗИКА

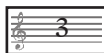
Присвячується пам'яті мого діда, лікаря-педіатра Соломона Олександровича Цейнера (1896-1932)

Про ведмедя, який стоїть на вухах

Чи навчати дитину читати та писати, чи вивчати їй алгебру, хімію, історію, нарешті, чи вчити її стрибати через “козла” — жодного з цих питань зазвичай не виникає в сім'ї: вони вирішені суспільством централізовано і, треба вважати, назавжди. А ось у найважливішому для розвитку дитини питанні про те, чи отримає вона музичну освіту, в якому обсязі і якої якості, надана повна свобода вибору. І рішення приймають непередбачені до цього батьки самостійно, у кожному випадку індивідуально й, на жаль, найчастіше вони вирішують неправильно. Усе залежить від того, наскільки добре вони розуміють результат цього рішення для всього майбутнього духовного життя їхніх дітей. На жаль, у багатьох випадках міра розуміння невисока.

Певна річ, буває так, що музичному вихованню й освіті дитини перешкоджають обставини. Та все-таки найчастіше заважають люди, до того ж найближчі люди. Заважають через необізнаність, забобони, хибні погляди, грубо кажучи, заважають своїм невіглаством й некультурністю.

Я давно переконався, що, залежно від ставлення до музичного виховання дітей, батьків поділяють на п'ять категорій.

Перша категорія, найчисельніша, — це ті люди, котрі не хочуть брати на себе зайвих зобов'язань і займатися музичним навчанням. Типова фраза, яку в цій ситуації можна почути: “Моему синові (дочці) ведмідь на вухо наступив”. Тут мається на увазі аж ніяк не глухота, а відсутність так званого “музикального” слуху. А з самим поняттям музикального слуху пов'язаний один з найбезглуздіших забобів, що важко викорінюється. Насправді немає ніякого “музикального” слуху, як немає, скажімо, “літературного” зору, від якого б залежало, вчити чи не вчити дітей читати й писати. Про музикальний слух педагоги говорять тоді, коли йдеться про рівень набуття навичок розрізняти звуки, необхідні для досягнення певних рівнів музичного професіоналізму. При цьому йдеться знову ж не про те, є музикальний слух чи його немає, а про те, наскільки він розвинутий вихованням і навчанням. Тому застосовувати це поняття до навчання, та ще й стосовно до всіх дітей (навіть до тих, які не планують стати професійними музикантами) зовсім безглуздо. Слух як потенційну здатність сприймати музику й музикувати на аматорському рівні мають абсолютно всі звичайні діти (виняток становлять, можливо, тільки глухонімі від народження). Повертаючись до характеристики першої категорії батьків (які нарікають на “ведмедя”), ми повинні усвідомити, що в цьому випадку саме батько і є тим самим “ведмедем”, котрий наступає на вухо власній дитині й затримує його музичний (а отже, й загальний) розвиток.

Друга категорія — це батьки, які переконані, що їхнє чадо талановите від природи. І попри те, що вони, як правило, не критично ставляться до своєї дитини й схильні до жахливих перебільшень, треба сказати, що в головному ці батьки абсолютно праві. Їхні діти мають достатньо здібностей, щоб навчатися музиці. Завжди. (Кращі музичні педагоги дотримуються такої ж думки. Розповідають, що легендарний Петро Столярський, вчитель Давида Ойстраха, бувало, прослухавши початківців, говорив їхнім батькам так: “Та, нічого особливого, звичайнісінька геніальна дитина”.

Як не можна знайти жодної здорової дитини, яку не можна було б навчити читати й писати, так само не знайдете й такої здорової дитини, яка б не могла за умов правильного

навчання освоїти грамотне музикування (читання й запис нот, відтворення їх голосом та на музичному інструменті).

Мені можуть закинути, що не всі діти, які навчалися в музичних школах, достатньо це опанували. Це так, і тут є дві причини. По-перше, занадто пізній початок навчання (а 7-8 років — це вже пізно!), по-друге, неправильні методи навчання. Адже навчити грамоти вдається всіх дітей, навіть найбільш недобросовісних, а музичній грамоті (швидкому читанню нот) — не всіх. Уявляєте, що це має бути за “чудо-методика”, щоб дитина вчилася читати й не навчилася?! Однак, про правильні методи навчання ми поговоримо в іншому розділі. А наразі підкреслю, що саме для такої категорії батьків, які інтуїтивно знають, що їхні діти — вундеркінди, я й пишу цей цикл статей. Втім, і батьки з попередньої категорії, якщо їм вдасться “прогнати ведмедя”, довідаються із цих заміток, як краще, раціональніше створити умови для музичного розвитку їхніх дітей.

Третя категорія — зарозумілі батьки. Вони починають навчати дітей музиці з міркувань престижу, зазнайства й інших низьких мотивів (аж до заздрості). Серед цих людей є навіть зовсім байдужі до мистецтва, схильні зневажливо говорити про музику, у найкращому випадку як про пусте заняття, та усе ж, прагнуть “купити” для свого нащадка музичну освіту, щоб він був “не гірший за інших”. Це той випадок, коли не найвищі мотиви й не праведні цілі парадоксальним чином штовхають людину у правильному напрямку. (Хоча повинен зазначити, що для педагога робота з дитиною таких батьків й особливо спілкування із самими цими батьками — важкий випадок.)

Четверта категорія — максималісти. Запідозривши раз, що їхній дитині не судилося стати великим артистом, вони зопалу вирішують, що ніяка музична освіта в такому випадку взагалі ні до чого, — і припиняють вчити дітей музиці. Якщо додати до цього ледарство самої дитини — такі ситуації часто стають безнадійними. Особливо прикро буває потім, коли з роками в дитини виникає бажання музикувати або навіть відбувається запізніле розкриття надзвичайних талантів. Та поїзд уже пішов: можливості музичного розвитку, втрачені у ранньому дитинстві, ніколи не надолужити.